

zarokno, bi zimanê xwe bixwînin û binivîsin!

KULÎLK

kurdiska elevernas barntidning

KOVARA ZAROKÊN KURD YÊN ŞAGIRT

Sal:1985

ZAROK FÊKIYËN MALAN E

Şêrîn e welatê me

Şêrîn e welatê me
Zêrîn e zemîna me
Dehl û kanî û av e
Bihar reng e her gav e

Şêrîn e welatê me

Axa bav û kalê me

Bîr bibin ne bîr bira
Welat mijtin van gura
Ava kirin mal û gund
Girav kirin ruwê rind

Şêrîn e welatê me

Axa bav û kalê me

Şîn û jîn nabe gul
Ger tu av nedî ji dil
Xweşî bê tehlî nîne
Nexta welat her xwîn e

Şêrîn e welatê me

Axa bav û kalê me

Ey zana û xwendevan
Ey xort û keçên ciwan
Tev karker û cotkaran
Bikin qîr û hewara

Ey zana û xwendevan

Hûn rêberê Kurdistan

DURUST/Sûrî

XALÊ BRO

Xalê min Bro zilamekî çeleng û jîr bû. Jiyana xwe tev di şivanî û gavantiyê de derbas kiri bû, îcar hingî tişt hati-bûn serê wî jê re digotin "Broyê serpê-hatî".

Ciwata ku ew tê de biwa çit ji kesî dernediket, teva guhdariya wî dikir. Temenê (emrê) wî 55 sal bû lê dilê wî hê dilê xortan bû û bi xortan re gelekî rûdinişt. Xorta jî ji xalê Bro gelekî hez dikir û guhdariya wî dikirin, ji ber ku wî zanî bû bi zimanê xortan bi-axive.

Çiroka wî ya xweş wexta ku, qala xwe û dostika xwe ya Ereb ku li beriyê bû dikir. Lê wî tucar ji bîr ne dikir ku qala mêraniya xwe bike. Dema ew di ser-pêhatiyên xwe de germ dibû, qayîşa xwe ji nava xwe vedikir, dikir qulp dixist lingê xwe û bi desta qayîş dikşand he-ta ku ew biqetanda. Ma hew ev bi tenê bû? belê wî şerîtên dewlên gelek pî-rekan jî qetandi bûn. Ew gelek caran diçû ser bîra avê û pesnê xwe ji pîre-kan re dida.

Pîrek jî pê dikenîn û digotin"maşeleh,hê xalê me Bro xort e." Xalê Bro jî ji bo xortaniya xwe nişan bide şerîtên pîrekan li destê xwe digerland û digot"qurp" û diqetandin.Rebenê pîrekan dilê wan li ser şerîtên wan diêşîyan. Lê dawî ji çîrokên ber tenûran me bihîst ku,xalê Bro dil ketiye cîrana xwe.

Dibêjin carekê rezekî xalê Bro hebû,zebeş û petêxên wî pir bûn û nav û deng dabûn.Lê kîroşkan gelek zebeş û petêxên wî dixwarin,Xefkek wîyî bi nav û deng hebû,wî gelek kîroşk bi wê xefkê girti bûn.

Demekê gotinek li nava gund belav bû û hat gotin"wele roviyek tê nava rezê xalê Bro,lê ew dike û nake nikare wî bigire"

Rojek jî rojan weke hertim şeveqê xalê Bro diçe nava rezê xwe.Xalê Bro carekê dît ku,wa rovî ketiye xefkê û ew li erdê rast bûye,Xalê Bro serê xwe hejand û got"Hey mîrato tu ketî nav lepê min,ezê heta bi hestiyên te bixwim!"

Xalê Bro heta jê hat darek li newqa
rovî xist, Lê deng ji rovî nehat. Xalê
Bro ma ecêb mayî "waxxxx, lawo ev mîrat
xeniqiye". Xalê Bro li ser sekinî, li
dora wî çû û hat lê deng û his ji rovî
nehat. Xalê Bro destê xwe avêt xefkê û
ew jê derxist. Çaxa wî kir ku, rovî ba-
vêje dît ku dilê rovî çawa hildavê.
Xalê Bro hema hişk bi qirikê girt. Çaxa
wî bi qirika rovî girt hema rovî hişk
bi tiliya wî girt û dev lê kirê. Dira-
nên rovî yên jor û jêr di tiliya xalê
Bro de gihan hev. Qar qara xalê Bro di
ezmana re derket. Xalê Bro bi destê din
bi tepa bi nav serê rovî ket.

Rovî wexta dît ku, xalê Bro ew berda
hema ji nişkê ve bazda. Qederê sed ga-
vî çû li xalê Bro zivirî û li ser qû-
na xwe rûnişt.

Li gor gotina xalê Bro, rovî destê
xwe bi dilovanî ji xalê Bro re hejand
piştire berê xwe da çiyê û çû

KAWA

/Bûlgarîstan

* * *

KURDINO DE BES E RABIN

Kurdino de bes e rabin
Li meydana şer weke şêra bin
Ji bo Kurdistanek serbixwe can feda bin
Bila tirbên(gor) we jî li nav yên şehîdan bin

Parçe kirin welatê me
Ereb, Ecem û Tirkan
Zincîr diqetandin bav û kalên we
Dijmin îro hûn bi tayên xav girêdan
Di malên xwe de hûn weke keftar in
Li meydanê hûn pir şerkar in
Kurdistana we bi çiya û zinar in
Lê belê îro hûn ker û lal in

Fedî mekin ji bo ku, hûn Kurd in
Navê Kurd mezine lê nezan zigurd in
Ev fen yên dijmin in ji bo nehiştina we
Lê ez çi bikim nakeve serê we

Tucar dijmin bi xweşî nade we
Ku ne hûn bistînin bi zora çoyê xwe
Ku dijmin bide we ji we nastîne
Petrol û hesin, zîv û zêrê we

M A L W Ê R A N

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

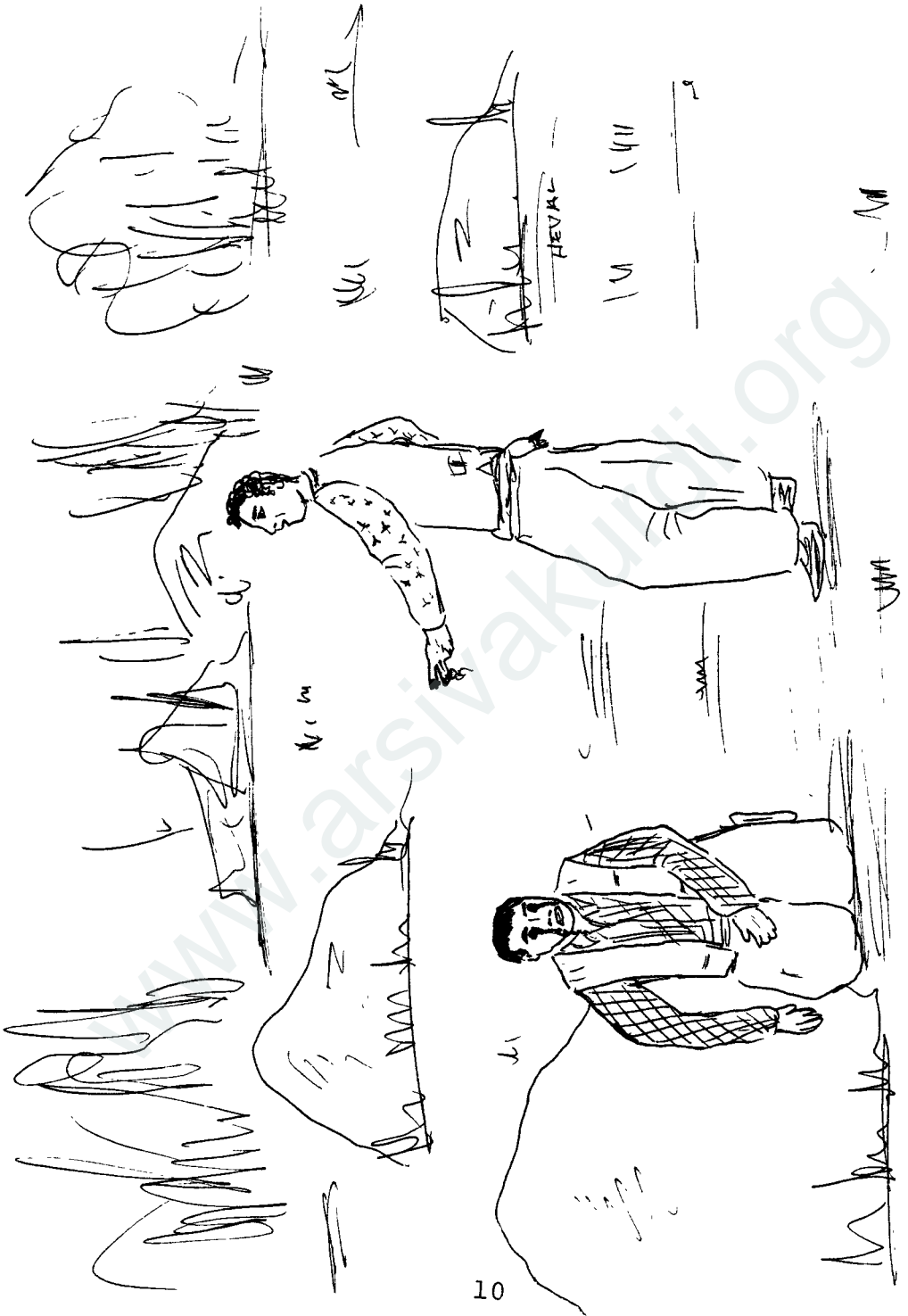
ÇÎROKA "XÊR Û ŞER"

Ev çîrok ku, helbestvanê Rohilatê yê bi nav û deng NÎZAMÊ GENCEWÎ nivîsiye, li bajarê Sowyetîstanê BAKÛ yê bi zimanê Rûsî derketiye. Ev çîrok di nava Kurdan de belav bûye. Kifş dibe ku, NÎZAMÎ jî ji Kurdan bihîstiye.

Dibêjin: "Di dewranekî de du bra hebûn. Navê yekî Xêr û navê yê dinê jî Şer bûye. Kar û kirinên wan jî li gorî navê wana bûye. Yê mezin xortekî rem, qenc û xêrxwaz bûye, lê yê piçûk xortekî bêbext, beter û xêrnexwaz bûye.

Çawa dibe ew cî û meskenê xwe dihêlin û diçin welatekî dûr. Xêr bi xwe re nan û Şer jî avê hildide. Ew herdû bra li rex çemên avê û di nava xwezayî (tebîet) yê de dimeşin, geh nan dixwin geh mijûl dibin û berdewamî riya xwe dikin. Brê piçûk get kada avê nake, wekî zane ku, riya wana di gelî û kendalên bê av re derbas dibe, ava xwe di nava hebanê de vedişêre, carna bi dizî vedixwe, lê avê nade brayê xwe yê mezin.

Di heft şev û heft rojan de riya xwe diqedînin. Dev û lêvê Xêr ji tîbûna terikî bûn, lê Şer av ne didayê. Xêr ji neçarî du kevirên giranbiha ji bêrîka xwe derdixe nîşanî brê xwe dide da ku ew niqutek av bidê.

Lê şer bê ûjdan û bêbext bû, ewî got:
-Tu nikarî min bixapîni, tu dixwazî wan ke-
viran bidî min û avê vexwî, paşê bi darê zo-
rê ji min bistîni. Gerek tu ronaya çavên xwe
bidî min.

Xêr ji vê bêbextiyê destgirtî dimîne, lê ji
tîbûna dilê wî hatibû ber devê wî. Bi vê ne-
vê şer herdû çavên wî derdixe û avê jî nadê.
Xêr li wê bestê tiki tenê dimîne, xwe davêje
erdê, ji êşa çavên xwe mîna teyrekî baz li
erdê diperpîte û xwîna sor ji çavên wî dihe-
rike.

Wî çaxî Kurdekî koçer keriyê pezê xwe di-
çêrand. Keçeke wî ya kezîzer, gulîdirêj, bi xa-
lên deq-deqî, çavbelek, sûrethinarî hebû ku, mî-
na xaşxaşka çolê bû. Ew keç ku, çêrê xwe hilda-
bû milê xwe û ber bi kaniyê ve diçû da ku
avê ji bavê xwe re bîne, li dengê xortê ne-
nas hay bû. Çaxa dota Kurdan çav li Xêrê be-
lengaz dikeve, tevzînok bi canê wê dikevin.

Xêr yeko yeko serpêhatiya xwe ji dota Kur-
dan re dibêje û giliyê xwe dike. Keça Kurdan
cêrê avê li ber datîne, çavên wî yên ku, di
nava xwînê de mabûn û daliqiyabûn, dişo, dike
cî û dipêçe.

Keça Kurdan ya mêrxas bi vî awayî alî Xêr
dike û serpêhatiya xwe ji diya xwe re dibê-
je.

Paşê xort tînin mal, bi nan û av dîkin
Bavê qîzê Kurdekî kal bû, çaxa çav li xort
dikeve ji jina xwe û qîza xwe re dibêje ku,
çend pelên dara palûtê bînin, jê gulavê çê-
kin û pê çavên xort bişon. Çendekî şûnde bî-
naya çavên wî têne cî.

Çavên Xêr yên agirî dilê dota Kurdan evîn-
dar kir, lê çavên keça Kurdan yên bengî û
belek jî dilê Xêr sotin.

Xêr her sibe bi rex Kurdê kal diket û alî
wî dîkir. Ewî jî xebathiziya xort texmîn di-
kir û baweriya xwe pê tanî. Hezkirina dota
Kurdan, Xêr xemgîn kiribû. Xêr dihizirî û xwe
bi xwe digot: "Ez kesîbe ji mala kesîba me,
lê ew dota dewletiya ye. A rind ev e ku, ez
wê bihêlim û biçim welatê xwe!"

Carekê berêvarî Xêr ji deştê vedigere û ji
malxwê re dibê:

-We ez xelas kirim, ez merivekî biyanî me, we
ji bo min gelek tişt kirin ku, merivên min
ne dîkirin, bra bi bra re jî nake. Ez deyndarê
we me. Heger ez temenê (emrê) xwe jî bidim
we cardin ji bin deynê we dernayê.

Gotinên Xêr bandorek (tesîr) mezin li Kurdê
kal kir, weke ku aveke sar bi ser dabe, di ci-
hê xwe de rûsar ma. Ew mala ku, dengê evîn û
şahiye jê kêm ne dibû, demekê qerisî, dilê
dota Kurdan jî qusiya.

Malxwê texmîn kir ku, dilê dota Kurdan ketiye Xêr û Xêr jî jê hez dike. Ewî nikarî bû destên du dilên bengî ji hev birkira.

Berê diket dilê Xêr ku, dota Kurdan ya mîna heyva çardeşevî biba bermaliya wî. Lê get bîr ne biri bû ku, kurdê dewletî wê dota xwe bide wî.

Çil roj û çil şeva govenda wan geriya û bi vî awayî ew bi miradê xwe şa bûn.

Gelê Kurd ku, xwediyê zargotineke dewlemend e, gelek afirandinên delal saz kirine qencî û xirabiyên de saz kirine. Ey çîrok afirandineke wisan e ku, qencî xerabiyê bi bin dixe û mêrxasê çîrokê zarokan bi vî giyanî (ruh î) perwerde dike, wekî ku gotî: "çawa ku, li dijî xirabiyê şer dîkin, wisa jî tenê tiştên qenc bikin!"

Têmurê Xelîl Mûradov

Êrîvan

G U L

Gulê jînek ji darê
Ew e şana bihar ê
Hûr hûr e gulên darê
Ew e gula vê salê

Gul zahir e şêrîn e
Civan sor û zerîn e
Tim bi dil û evîn e
Bilbil li ser dixwîne

Sê meh salê şîn bûne
Hemû xweşî civîn e
Rengê teva wek xwîn ê
Tim bi ax û zarîn e

RÛNCBER/Bûlgarîstan

P Ê K E N Î N

Kal û xort

Kalekî bi şev û roj nimêj dikir û ji xwe re digot: "Sedî sed ezê biçim bihuştê".

Xortek jî hebû get nimêj ne dikir. Ewî zor dabû kêf û tinaziyên xwe û rojên xwe bi şanazî diborandin.

Di ser re dem û dewran derbas bûn rojek hat herdû jî ji vê dinê koç kirin û çûn dilovaniya xwedê.

Li dinyaya din jî herkes li benda roja xwe ye. Hinek bi xwe bawer in û dibên "ji-xwe cihê me bihuşt e, emê bibin xwediyê heftê horiyan". Û hinek jî bi xwe ne bawer in û ji bo çûna dojahê (cehnemê) xema dixwin.

Tu nabê li wê dinê jî du şeqil (mohr) hene. Yek a bihuştê û ya din jî a cehnemê ye.

Yê xort li wê dinê ji dû yê kal naqete, li benda kêsa xwe ye. Yê xort carekê nerî ku, wa yê kal hat. Ewî hema bi dizî çû mohra kalo ya bihuştê ji bêrika wî derxist û ya xweyî cehnemê xist bêrika kalo.

Piştî roja wan hat, notirvan (dergevan) li mohran nerî û yeko yeko ew berdidan cihê wan. Dor hate kalo. Kalo mohra xwe ji bêrika xwe derxist û bi kêf da dest dergevan. Dergevan çaxa li mohrê nerî hema bi çeplê wî girt û ew avêt nava agir. Kalo her lava kir jî lê fêde ne kir.

Demek di ser re derbas bû. Rojekê yê xort got: "Wele ezê biçim serdana kalo!"

Yê xort rabû çû cehnemê. Nerî ku, wa kalo di nava agir deye.

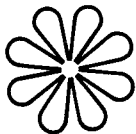
Yê xort ji kalo re got:

-Kalo! tu çawan î, rewşa te çi ye ?

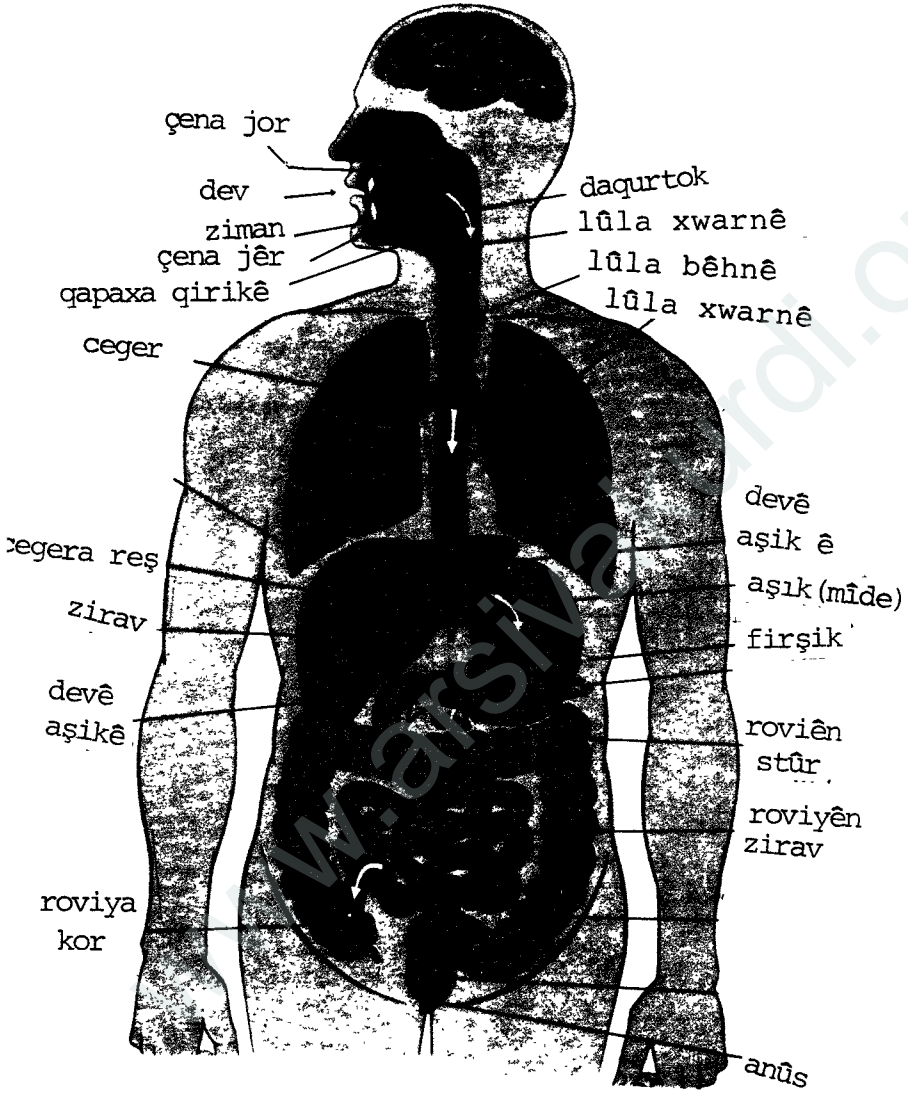
Kalo axînek kişand û got:

-Ax! lawo ax! hema tembiya min li te be, min nimêj kir tu nimêj meke!

BRÎNDAR

LEBATËN HÏNDUR

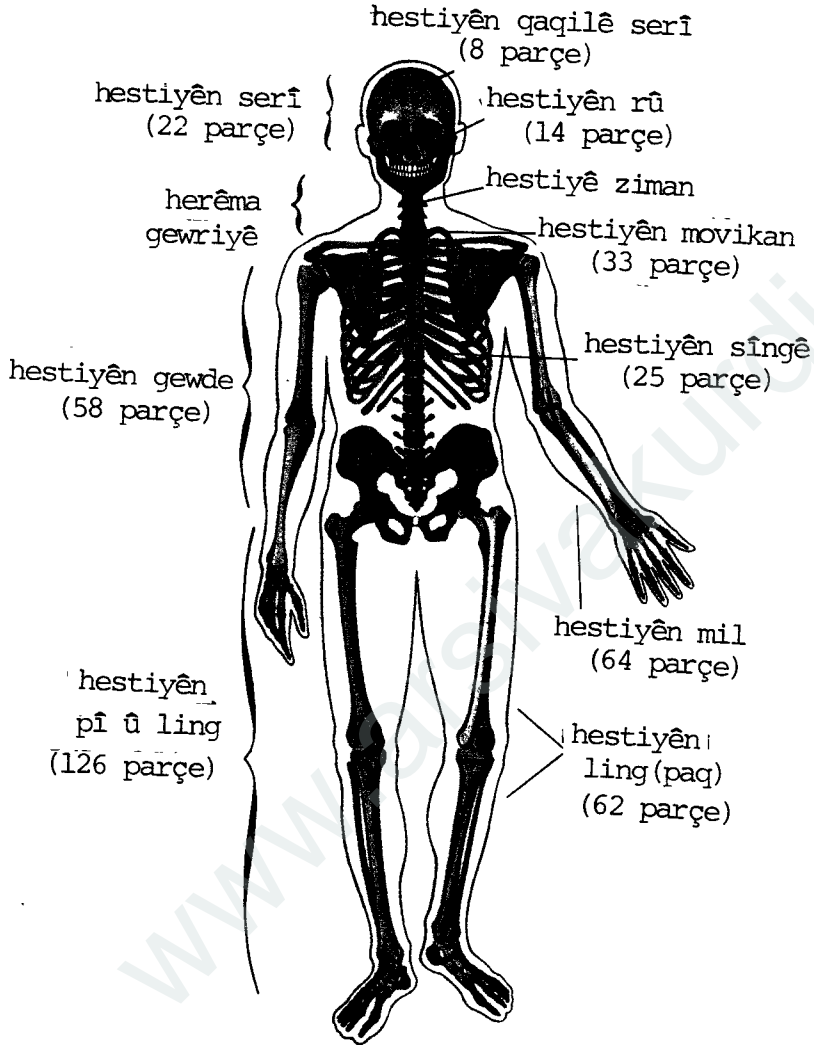

Armanç û erka lebatan:

Berê xwarin bi diranan tê çûtin û dikeve şiklê gepa daqurtandinê. Xwarina ku di lûla xwarinê re derbas dibe digihê devê aşikê. Di vê rêwitiyê de xwarin bi tifê şil dibe û tê guhertin. Paşê bi alîkariya hin lebatên din xwarin tev li ava aşikê dibe. Xwarina ku ji aşika meriv derbasî roviyên zirav dibe, li wir tev li ava roviyên zirav, ava zirav û ava firşik dibe. Xwarinêdî şiklê xwe wenda dike û dikeve şikleki hişk û tarî. Bi vî şiklê xwe xwarin ji alî hin lebatên din ve tê mêtin. Bi vê mêtinê ew tev li xwîna meriv dibe û li laşê meriv belav dibe.

Xwarina ku tev li xwîna meriv nabe û di aşika meriv de dimîne hêdî hêdî xwe bera roviyên stûr dide. Piştî wê xwe hêdî hêdî bera jêr dide û bi riya "ANUS" ê derdikeve der.

H E S T Î

H E S T Î

Hestî bingeha laşê meriv tînin
meydanê û gelek lebatên meriv ji
ziyanê(ji xisarê) diparêzin.
Di qaçilê serî de 22 di gewde de
58 û di ling û milan de 126 hestî
hene. Tevde 206 hestî ne. Hestiyên
zarokan ji yê merivên gihiştî
nermtir in û zûtir dişikin.

girêdank

movikên nîv lîstî

hestiyên nelîstî

movikên tîn lîstin

X A Ç E P I R S

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									

Çeperast

1-Navê jin an keçekê

2-Navê bajarekî Kurdistanê

3-Cihê ku koçer diçinê...Navê xort an mêrekî (berepaş)

4-Çaxa avê an meyê vedixwin tê gotin,.tişteki
ku li ezman heye (berepaş)

5-Roja ku em tê de...Kesên ku nabînin

6-Dayê....Fermanek ji rabûnê

7-Xwarina heywanan...Tişteki ku meriv germ dike
...serê xanî

Serejêr

1-Navê jinekê

2-Apo...heywanek (berepaş)

3-li hinek ciyan werz dibêjin...noteyek (berepaş)

- 4-Navê kurekî...cihê ku meriv li ser dimeşe (berepaş)
5-Tiştêkî xwarinê
6-Çaxa di xwarinekê de pir xwê hebe
7-Tiştê ku meriv hildigre (berepaş)
8-Bavo...bûyerek tebîetê
9-Navê keçekê (berepaş)

X X X X X X X X X X X X

X X X X X X X X X X

X X X X X X X X

X X X X X X

Bersiva hejmara 18 an

1.lîmon,tirşok

2.Kumik,kuvark

3.garis

4.Berû

5.Ananas

6.Kelem,lehane

7.Hirmî

8.Gêzer

9.Trî

10.Tivir,tirp

11.Çeresî

12.Mûz

13.Kartol,petat

14.Firingî

15.Zeytûn

16.Şelim

17.Sêv

18.Pirteqal

19.Fasûlî

20.Pîvaz

21.Isot

22.Sîr

23.Zebeş

24.Tehlik

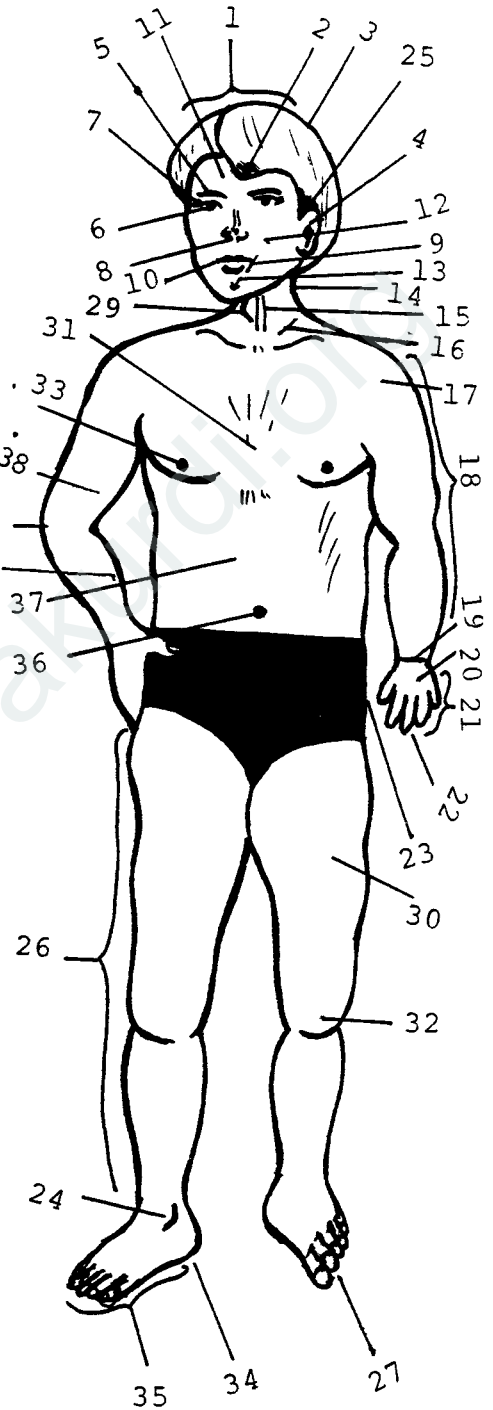
25.Bacanê reş

26.Mişmiş

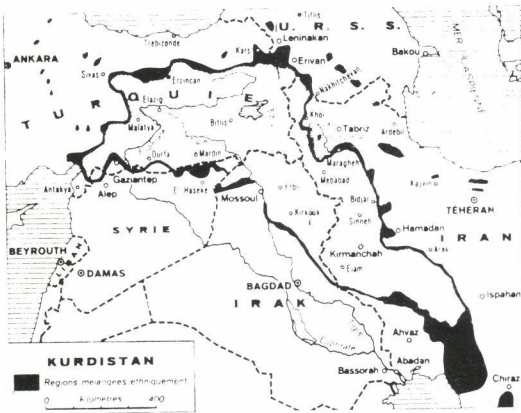
Bersiva hejmara 18 an

Cênîk..25	Ling,paq..26
Çiçik..33	Zend..39
Qebd....19	Rû..12
Lêv.....10	Dest..21
Mil,çeng.18	Tilî..22
Nava dest.20	Pê,ling..35
Pêşenîk.2	Navik..36
Serî,ser..1	Anîşk..28
Kêlek,tenişt.23	Pêçî..27
Rehn,hêt..30	Pehnî..34
Kabok,..32	Zik..37
Por...3	Bend..38
Guh..4	
Poz,bêvil.8	
Zengelolk..29	
Sîng..31	
Burh,birû..5	
Mijank..7	
Çav...6	
Gewrî..16	
Qirik..15	
Sermil..17	
Çen..13	
Piştâ stû,patik.14	
Dev..9	
Anî..11	
Gûzek,gwîzek..24	

Naverok	rûpel
Zarok fêkiyên malan e.....	1
Helbels/ Durust.....	2
Xalê Bro/Kawa.....	3
Helbest/Malwêran.....	8
Çirok/Têmûrê Xelîl Mûradov.....	9
Helbest/Rêncber.....	16
Pêkenîn/Brîndar.....	17
Lebatên hindur.....	20
Îskelet.....	22
Xaçepirs.....	24
Bersiv.....	26-27

www.arsivakurdi.org

YAN

KURDISTAN

YAN NEMAN !

UTGIVARE

KURDISTANS ARBETAR-KULTUR FÖRENING

WEŞANA KOÇ - KAK

KOMELA ÇANDA KARKERÊN KURDISTANÊ

ADRESS - NAVNÎŞAN

POSTGIRONR. 98 66 50-0

BOX 7031

163 07 SPÅNGA - STOCKHOLM

SWEDEN

PRIS : 10:- skr
BIHA